

Vraag:

Misschien weet u het antwoord op mijn vraag: mijn voorfamilie is van Joodse afkomst, maar ze zijn christen geworden. Dit concludeer ik doordat men deed aan kinderdoop en soms ook trouwde met goyim. Mijn oma heeft me een boek gegeven, gedrukt in 1932, over de bekering van een Russisch Poolse Jood genaamd Isaak Levinsohn. Zij is bang dat ik me téveel ga richten op de Tora en ik denk dat die angst stamt van haar voorgeslacht die dat juist had afgezworen. Weet u wanneer de eerste Joden tot geloof zijn gekomen in Nederland?

Antwoord:

Wel, om te beginnen moet ik even een korte uitleg geven over het begrip "tot geloof komen". Weet u, christenen zijn doorgaans van mening dat "tot geloof komen" betekent, dat men christen wordt. In Messiasbelijdende kringen denkt men daar tegenwoordig toch wel wat anders over. Natuurlijk: op de eerste plaats betekent "tot geloof komen" uiteraard, dat men Yeshua haMashiach [Jezus Christus] aanneemt als Heer en Verlosser en daar gaat het uiteindelijk om. Maar wat daarbij komt is de identiteit van de groepering waarbij men zich aansluit. Als een heiden of een jood namelijk Yeshua aanneemt, dan is de volgende stap om een gemeente te zoeken. Voor een Jood zouden volgens mij de rooms-katholieke kerk en de reformatische kerken niet echt de eerste keuze zijn. Een evangelische gemeente ook niet, want daar zijn ze "vrij van de wet". Gelukkig zijn er sinds de jaren 70 eerst in Amerika, later in Israël en Europa en nu zelfs wereldwijd specifieke Messiasbelijdende Joodse gemeenten en synagogen ontstaan. In het begin was dat niet zo. Joden die in het begin van de vorige eeuw of zelfs eerder tot het geloof in Yeshua kwamen, werden Joodse christenen genoemd omdat er toen geen alternatieven waren voor de kerken. Op 24 oktober 2003 was het precies 75 jaar geleden dat de Nederlandsche Vereniging van Joden-Christenen (NVJC) werd opgericht. Dat gebeurde tijdens een in Utrecht gehouden vergadering waarin 31 Joodse en 6 niet-Joodse christenen stemden voor de oprichting van een vereniging waarin het stemrecht uitsluitend voor christen-Joden zou zijn. De belangrijkste wijziging die de statuten in de loop der jaren hebben ondergaan is dat de zelfdefinitie 'Joden-Christenen' vervangen werd door 'Yeshua haMashiach belijdende Joden'. Onder leiding van de arts Dr. J. Zalman, zoon van een bekend zendeling onder de Joden, ontplooidde de pas opgerichte vereniging tal van activiteiten. Zij belegde samenkomsten en gaf een blad uit, 'de Getuige'. Ze sloot zich aan bij de International Hebrew Christian Alliance, hetgeen niet zonder slag of stoot ging aangezien de voorzitter ervan Vrijmetselaar was. De in Nederland levende christen-Joden reageerden verschillend op de vereniging. Een aantal van hen was enthousiast, zoals heilsofficier P.W. Cohen die in de vereniging een mogelijkheid zag om uiting aan zijn Jood-zijn te geven. Anderen hadden geen enkele behoefte aan het lidmaatschap van een Joodse vereniging, of waren bang dat de vereniging een kerk zou worden zoals de bekende professor Ph. Kohnstamm. Eén van de doelstellingen van de vereniging was volgens de statuten 'het getuigen van de vernieuwende kracht die er voor het Jodendom uitgaat van het geloof in Jezus Christus, den Messias, den Zoon Gods, den Koning der Joden.' En het middel om dit doel te bereiken was blijkens dezelfde statuten: 'het opstellen van geschriften ter verspreiding onder de Joden.' In de praktijk echter bleek een direct contact met hun mede-Joden nauwelijks tot stand te komen, zodat men zich meer ging richten op de niet-Joodse christenen. Zo richtte men in 1933 een verzoek tot de synode der Nederlandse Hervormde Kerk om een speciale zondag te bestemmen voor de bespreking van 'het Joodsche probleem'. Helaas werd dit verzoek niet ingewilligd 'ofschoon de synode ervan overtuigd is dat het de roeping der gemeente is aandacht te wijden aan en voorbede te doen voor Israël.' In 1933 nam de International Hebrew Christian Alliance het initiatief om een Joods-christelijke kibboets in het toenmalige Palestina op te richten. Het was de Rotterdamse Nathan Berlijn die uitgekozen werd om deze kibboets te leiden. Daartoe moest hij eerst het vak van boer leren. Het benodigde geld werd bijeengebracht door de leden en vrienden van de vereniging. Helaas is het feest uiteindelijk niet doorgegaan omdat de Arabische grondbezitters onder druk van hun volksgenoten de benodigde grond niet aan Joden wilden verkopen. In 1941 werd de vereniging op last van de Duitsers verboden. Haar leden moesten onderduiken of werden gevangen genomen en overgebracht naar kamp Westerbork, waar zij samen met andere Joodse christenen verbleven in de zogenaamde gedooptenbarak. Vandaar werden ze weggevoerd naar het concentratiekamp Theresienstadt waar ongeveer de helft van hen de oorlog overleefde. De anderen werden gedeporteerd naar het vernietigingskamp Auschwitz en daar omgebracht. Ofschoon de vereniging officieel ontbonden was, waren er diverse plaatsen in Nederland waar Joodse christenen,

voorzover zij niet opgepakt waren, actief bleven. Zo waren er o.a. in Rotterdam en Soest groepjes die voorbede deden voor de gedeporteerden en pakketjes klaarmaakten om naar de kampen te versturen. Na de oorlog waren er aanvankelijk twee verenigingen van Joodse christenen die in het begin van elkaars bestaan niet afwisten. De oude NVJC en een vereniging van jonge Joden die tijdens de oorlog tot de overtuiging gekomen waren dat Jezus de beloofde Messias was. De laatst genoemde was in december 1945 opgericht en heette Haderech hetgeen betekent 'de Weg'. Omdat beide verenigingen feitelijk hetzelfde nastreefden kwam het in 1947 tot een fusie. De nieuwe vereniging bleef NVJC heten en de naam van het verenigingsblad werd van 'de Getuige' omgedoopt in 'Haderech'. Ook in de periode na de oorlog trachtte de NVJC een Joods-christelijke kibboets op te richten. Men had een stuk grond op het oog dat voor veel geld van een druzensjeik gekocht kon worden. Het briefpapier was zelfs al klaar. Dit keer was het de kerk die roet in het eten gooide en de grond kocht om er de bekende kibboets Nes Ammim neer te zetten. Wrang was dat de statuten van Nes Ammim bepaalden dat er zich geen christen-Joden mochten vestigen! Maar uiteindelijk kwam het er toch van. Een aantal jaren later werd door autochtone Israëli's een Joods-christelijke nederzetting gesticht: de moshav 'Yad Hash'mona'. In het voorgaande werd regelmatig de term 'Christen-Joden' in plaats van het tegenwoordig in zwang zijnde 'Messiasbelijdende Joden'. U vraagt zich misschien afvragen wat de reden hiervan is. De term 'Christen-Joden' stamt feitelijk uit de periode voor de tweede wereldoorlog. De toenmalige leden van de vereniging identificeerden zich toen veel meer met het christendom dan heden het geval is. Het bestaan van een Joodse staat heeft waarschijnlijk veel bijgedragen aan het feit dat we ons in de jaren na de oorlog steeds meer in de eerste plaats Joods zijn gaan voelen. In Nederland leidde dit in 1969 tot een statutenwijziging waarbij de naam Nederlandse Vereniging van Joden-Christenen gewijzigd werd in Haderech, Nederlandse Vereniging van Yeshua haMashiach belijdende Joden. Ofschoon er volgens sommigen geen officiële Messiasbelijdende Joodse theologie bestaat hebben hedendaagse Messiasbelijdende Joden gemeen dat zij in het algemeen de Bijbel als G'ds Woord zien en niet als het spreken van de mens over G'd, zoals in de moderne theologie het geval is. Ook voelen zij zich meestal zeer verbonden met Israël en het Joodse volk en zijn zij overtuigd van de bijzondere plaats welke het gehele Joodse volk nog steeds in G'ds heilsplan inneemt. Verschil van mening bestaat over nut en noodzaak van het naleven van de Tora. De groep die het meest aan de weg timmert bestaat uit hen die vinden dat Messiasbelijdende Joden de Tora dienen te houden en doorgaans op traditioneel-Joodse wijze. Omdat de christelijke kerken en groepen hierover een andere mening hebben, hebben deze Messiasbelijdende Joden aparte Messiaanse gemeenten en huisgroepen opgericht. Het bestuur van Haderech daarentegen is echter op het punt van het naleven van de Tora een andere mening toegedaan, die meer in de lijn van het christendom ligt.

Persoonlijk ben ik van mening dat wij als Messiasbelijdende Joden een soort koorddansers zijn. Wij lopen op een hele dunne koord en wij moeten ervoor zorgen dat we in evenwicht blijven. Anders dreigt het gevaar dat wij bij het verliezen van dit evenwicht of naar de ene kant vallen (christendom met allerlei onbijbelse leerstellingen en heidense tradities) of naar de andere kant vallen (orthodox Jodendom met allerlei onbijbelse leerstellingen en rabbijnse tradities). Om dit te voorkomen hebben wij enerzijds de Tora nodig om de wil van onze hemelse Vader te kennen en na te leven, en anderzijds B'rit haChadasha [het Nieuwe Verbond] met het ultieme offer van Yeshua en de leer der sh'lichim [apostelen] om in een geestelijk evenwicht te blijven.

Ik hoop dat ik uw vraag voldoende heb kunnen beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Werner Stauder